

Ügyiratszám: NAIH/2020/2618/5

(.....) részére
intézményvezető

(.....)Általános Iskola

Tisztelt Intézményvezető Asszony!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) előtt folyt eljárásban a NAIH/2020/2618. számú felszólításban foglaltak nyomán tett intézkedésekről szóló tájékoztatását a Hatóság köszönettel vette.

A válaszadás keretében igazolta, hogy (.....). Kérte továbbá a Hatóság állásfoglalását a szülőt megillető tájékoztatási és hozzáférési jog teljesítésének terjedelmével kapcsolatban.

A Hatóság a tájékoztatásban foglaltakat elfogadja, mivel a nyilatkozat alapján dokumentumokkal igazoltan minden, a felszólítás időpontjáig az intézményben kezelt adat másolata átadásra került, és a vizsgálatot lezárja. Az állásfoglalás iránti kérelmével kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adja:

I. Az általános adatvédelmi rendelet¹ (a továbbiakban: GDPR) szerint és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. §-a² szerint sem feladata a Hatóságnak, hogy valamely meghatározott adatkezelés értékelését elvégezze, és annak jogszabályi megfelelőségéről előzetesen állásfoglalást alakítson ki vagy adatkezelési kérdésekben konzultációt folytasson. Ilyen tevékenység folytatása jelentősen meg is haladná a Hatóság erőforrásait. Az adatkezelés valamennyi ismerve az adatkezelőnél áll rendelkezésre, ezért elsősorban ő képes annak megítélésére, hogy a jogszabályi megfelelés érdekében milyen intézkedések lehetnek szükségesek; a Hatóság nem veheti át az adatkezelő e tekintetben fennálló felelősségét.

¹ Az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

Az általános adatvédelmi rendelet az alábbi linkről érhető el:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

² Infotv. 38. § (2) és (3) bekezdés: „(2) A Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, továbbá a személyes adatok Európai Unión belüli szabad áramlásának elősegítése.”

„(3) A Hatóság a (2) és (2a) bekezdés szerinti feladatkörében az e törvényben meghatározottak szerint különösen

a) bejelentés alapján és hivatalból vizsgálatot folytat;
b) az érintett kérelmére és hivatalból adatvédelmi hatósági eljárást folytat;
c) hivatalból titokfelüyeleti hatósági eljárást folytat;
d) a közérdekű adatokkal és a közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos jogsértéssel összefüggésben bírósághoz fordulhat;
e) a más által indított perbe beavatkozhat;
f)
g) kérelemre adatkezelési engedélyezési eljárást folytat;
h) ellátja az Európai Unió kötelező jogi aktusában, így különösen az általános adatvédelmi rendeletben és a 2016/680 (EU) irányelvben a tagállami felüyeleti hatóság részére megállapított, továbbá a törvényben meghatározott egyéb feladatokat.”

Annak megítélésére tehát, hogy a GDPR által támasztott követelményeknek való megfeleléshez konkrét esetben milyen technikai és szervezési intézkedések szükségesek, elsősorban az adatkezelő képes, miután ahhoz ismerni szükséges az adatkezelés valamennyi jellemzőjét, ezek az információk pedig az adatkezelőnél állnak rendelkezésre. Egy adatkezelés teljes átvilágítása mind jogi, mind informatikai követelményeknek történő megfelelésségével lehetséges. A Hatóság továbbá audit eljárást sem folytat.

A Hatóság szerepe elsődlegesen az, hogy a GDPR előírásait az Alaptörvényben, az Európai Unió jogi aktusaiban, valamint a hatályos magyar jogszabályokban foglaltaknak megfelelően alkalmazza, azokat a megfelelő eljárási keretek között érvényesítse. A Hatóság e szerepét az általános adatvédelmi rendeletben meghatározottak szerint elsősorban hatósági eljárások keretében, másodsorban az Európai Unió más tagállamainak adatvédelmi hatóságaival együttműködésben az Európai Adatvédelmi Testület jogegységesítő tevékenységében közreműködve tölti be. Ezen uniós együttműködésnek többek között az is a funkciója, hogy biztosítsa, hogy az adatvédelmi előírások alkalmazása során a tagállami hatóságok egységes értelmezés mentén alakítsák gyakorlatukat, és azt az Európai Adatvédelmi Testület iránymutatásaiba foglaltan tegyék közzé, szükségképpen szűkítve ezzel az adatvédelmi hatóságok önálló jogértelmezési mozgásterét.

Ezzel összhangban a GDPR is csupán azt írja elő a Hatóság egyik feladatául, hogy felhívja az adatkezelők (adatfeldolgozók) figyelmét a GDPR szerinti kötelezettségeikre, és kérésre tájékoztatást nyújtson az érintettnek az őt megillető jogok gyakorlásával kapcsolatban [GDPR 57. cikk (1) bekezdés d) e) pontja].

II. A Hatóság mindezek figyelembevételével általánosságban tájékoztatja Önt az alábbiakról:

Azon kérdésben, hogy a szülő részére valamennyi órá és/vagy a gyermekre vonatkozó levelet, feljegyzést, jegyzőkönyvet, jelzést, tájékoztatást, jogi állásfoglalást kérő levelet ki kell-e adni:

A Hatóságnak az Infotv. 38. § (2)-(2a) bekezdései³ alapján a kérdés adatvédelmi és információs szabadság vonatkozásában van hatásköre tájékoztatást nyújtani. A NAIH/2020/2618. számú felszólításban részletezettek szerint a GDPR az érintetti joggyakorlás körében biztosítja, hogy az érintett a róla vagy a törvényes képviselője alatt álló kiskorúról kezelt személyes adatokhoz hozzáférést kérjen. A kérelmet a GDPR 12. cikkében részletezett határidőn belül kell teljesíteni, illetve a 12. cikkben foglalt egyéb előírásokat kell alkalmazni, a kérelem teljesítésének 12. cikk (5) bekezdésén alapuló megtagadása tekintetében is.

A Hatóság álláspontja szerint időközönként egy-egy iratra vonatkozó hozzáférési kérelem nem tekinthető túlzónak, ezt, valamint nagy mennyiségre vonatkozó kérelem túlzó voltát azonban az eset összes körülményeinek ismeretében az adatkezelőnek kell megítélnie, és szükség esetén az intézkedés megtagadásának jogosultságát igazolnia.

A GDPR szerint az adatkezelésről történő tájékoztatás alapvető érintetti jog, amelyet az adatkezelő a GDPR-ban részletezettek szerint teljesíteni köteles, erre irányuló kérelem esetén a

³ Infotv. 38. § (2) A Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése, továbbá a személyes adatok Európai Unión belüli szabad áramlásának elősegítése.

(2a) Az általános adatvédelmi rendeletben a felügyeleti hatóság részére megállapított feladat- és hatásköröket a Magyarország joghatósága alá tartozó jogalanyok tekintetében az általános adatvédelmi rendeletben és e törvényben meghatározottak szerint a Hatóság gyakorolja.

hozzáférést adatmásolat formájában megadva.

Ez azt jelenti, hogy az adatkezelő által kezelt személyes adatok másolatát kell biztosítani, amely ugyanakkor nem minden esetben azonos a teljes iratmásolattal. Az iraton lehetnek olyan megjegyzések, hivatkozások, jogszabályi rendelkezések, egyéb szövegrészletek, technikai jellegű információk, amelyek – amennyiben arról az érintettre vonatkozó következtetés sem vonható le – nem minősülnek az érintett személyes adatának, így a GDPR szerinti hozzáférés keretében sem kérhető róluk másolat, illetőleg az adatkezelő az irat ezen részeiről a GDPR-on alapulva nem köteles másolatot adni.

Példának okáért ha egy hatóság, a fenntartó vagy egyéb szerv felé benyújtott állásfoglalást kérő levél esetleíró része a szülő személyes adatait tartalmazza, az ő tetteit, cselekedeteit, rá vonatkozó intézkedések leírását rögzíti, akkor a hozzáférés joga keretében ezen adatok másolatban történő biztosítására köteles az intézmény, ugyanakkor a levél jogi állásfoglalást kérő pontjaiban megfogalmazott kérdések nem minősülnek az érintett személyes adatának, ha azok általános jogértelmezésre vonatkozó felvetésekről szólnak, egy jogértelmezés nem személyes adat. Tehát az adatkezeléshez való hozzáférési kérelemre ezen részletek másolat formájában történő kiadására a GDPR alapján nem köteles az intézmény, és a nem kiadandó részek kitakarásával eleget lehet tenni a kérelemnek.

A közfeladatot ellátó szerv tevékenysége során keletkezett jogértelmezésre vonatkozó adatok, szakmai állásfoglalások, *személyes adatot nem tartalmazó* belső feljegyzések, levelezések, stb. – amennyiben az Infotv-ben foglalt feltételek fennállnak – közérdekű adatigénylés keretében ismerhetőek meg. Az adatigénylés teljesíthetőségét a közérdekű adatigénylés keretében kell megítélni az Infotv. III. fejezetében megfogalmazottakat követve – a teljesíthetőség során meghatározni e körben, hogy a belső iratban szereplő adat döntéshozó adatnak minősül-e⁴, az irat tartalmaz-e közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatot, nyilvánosság korlátozási indok fennáll-e, ha igen, szükséges-e a nyilvánosságtól való elzárása.

Amennyiben döntés meghozatalát szolgálja az információ, konkrétan meg kell tudni határozni, hogy milyen döntés meghozatalát, milyen eljárás lefolytatását alapozza meg és az érdemi kapcsolatban áll-e az adott közfeladatot ellátó szerv tevékenységével.

Lényeges, hogy egy dokumentum adattartalma minősülhet a döntés megalapozását szolgáló adat kategóriájának, azonban minden esetben kell lenni olyan mögöttes jognak, érdeknek, amely miatt a nyilvánosságkorlátozás indokolt. Amennyiben az irat megismerhetősége, nyilvánosságra kerülése nem veszélyes a szerv tevékenységére, feladatellátásra, adattartalma pedig fontos lehet a nyilvánosság számára, úgy annak megismerése nem tagadható meg – a mérlegelés az adatgazda joga és kötelessége.

A közfeladatot ellátó szervezet indokolási kötelezettség is terheli, ha a megtagadás mellett dönt. Minden esetben ki kell térnie a ténybeli és jogi indokokra, hogy az igénylő megérthesse, miért nem kapta meg a kért információt és dönteni tudjon abban a kérdésben is, hogy él-e jogorvoslattal.

A korábban kifejtettek szerint a GDPR alapján adandó adatkezelési tájékoztatás csak a személyes adatokra vonatkozik, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy más eljárásban jogszabály alapján az iratbetekintési szabályok alkalmazása során az érintett az adott iratról teljes másolatot nem kaphat, esetleg az eljárásról szóló értesítésben az irat teljes adattartalommal nem szerepelhet. Az adatkezelő a GDPR hozzáférésre vonatkozó szabályai alapján mindenesetre csak a személyes

⁴ Infotv. 27. § (5)-(6), https://naih.hu/files/NAIH-BESZ-MOL--2016_Mid-Res.pdf 83-86. old.

adatok kiadására kötelezhető.

Figyelembe kell venni továbbá a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) tájékoztatásra vonatkozó rendelkezéseit, de abban a kérdésben, hogy az Nkt. alapján milyen terjedelmű tájékoztatásra köteles az intézmény a szülő felé⁵, nem a Hatóság hatásköre állást foglalni.

Az Nkt. alapján adandó tájékoztatás során is biztosítani kell a személyes adatok védelmét, az adat közlése céljának, jogalapjának jogszerűségét, így különösen a harmadik személyre vonatkozó információk közlése során kell figyelemmel lenni az adatközlés jogalapjára.

A 2-3-4. pontban feltett kérdéseire is az előző pontban vázoltak az irányadók, a levelekben, véleményekben, feljegyzésekben, útmutatásokban stb. foglalt személyes adatok másolata biztosítandó. A Hatóság értelmezésében az érintett személyes adatának minősül az a tény, ha a köznevelési intézmény az érintettre vagy a törvényes képviselője alatt álló gyermekre vonatkozó jelzést, bejelentést tett egy hatóság, bíróság felé, az adott dokumentum teljes tartalma pedig az előzők szerint bírálendő el a másolat-adás szempontjából. Az iratok további részeinek kiadásakor – erre vonatkozó kérelem esetén – a közérdekű adatigénylésről írtakat kell figyelembe venni.

Azon kérdésben, hogy a szülő követelheti-e a másik szülő által benyújtott, tanulói hiányzást igazoló orvosi vagy szülői igazolás másolatát:

A szülői felügyeleti jogot gyakorló törvényes képviselőnek joga van tehát minden, a gyermekről vagy róla kezelt személyes adatról tájékoztatást/hozzáférést kérni. A Hatóság azonban úgy véli, hogy az elvált, vagy az élettársi életközösség megszakadása után különélő szülők tekintetében sok esetben a szülők együttműködésének hiánya az adatkezelési kérdésekre is nagymértékben kihatással van.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) a szülői felügyelet gyakorlása során az alábbiakat írja elő:

4:147. § [A szülői felügyelet gyakorlásának elvei]

(1) A szülői felügyeletet a szülők a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének érdekében, egymással együttműködve kötelesek gyakorolni.

4:173. § [A szülők együttműködési kötelezettsége]

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében - egymás családi életét, nyugalmát tiszteletben tartva - együtt kell működniük.

4:174. § [A gyermekkel együttélő szülő tájékoztatási kötelezettsége]

A szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell, és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia.

A Ptk. mint a személyi jogviszonyokat elsődlegesen szabályozó jogszabály tehát a szülők együttműködési kötelezettsége körében előírja számukra azt, hogy egymást tájékoztatni, illetve a

⁵ különös tekintettel az Nkt. 72. § (5) bekezdésben foglaltakra, amely szerint „a szülő joga különösen, hogy b) gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,“

gyermek érdekében egymással együttműködni kötelesek.

A Ptk. kommentár szerint „a családok felbomlása sok problémát okoz a szülők és gyermekek számára egyaránt, ez az oka annak, hogy a Ptk. kiemelten kezeli a szülők együttműködési kötelezettségét. Az együttműködés mindkét szülő számára kötelező, akár közös szülői felügyelet gyakorolnak, akár nem, noha a különélő szülő alatt a Ptk. elsősorban azt a szülőt érti, aki nem közös szülői felügyeletet gyakorol a gyermek másik szülőjével. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására, és egymás családi életének tiszteletben tartása olyan követelmények, amelyekre valamennyi, a gyermeket érintő szituációban tekintettel kell lenni.”

Számos esetben azonban a szülők az elmérgesedett viszony miatt ezen, egymás felé fennálló kötelezettsüket nem teljesítik.

Éppen annak okán keletkezik a köznevelési intézménynek, vagy a gyermek napközbeni ellátását nyújtó bölcsődei intézménynek újabb és újabb adataira vonatkozó adatkezelési kötelezettsége, mert a szülők az egymás iránti ellenséges viszonyukat a gyermeket felhasználva folytatják. Egy példával élve: az egyik szülő a másik szülő és az intézmény tudta nélkül nem a megbeszélte időpontban viszi el a gyermeket az intézményből, emiatt a másik szülő érkezésekor az intézmény egy feljegyzés készítésére vagy jegyzőkönyv felvételére kényszerül, majd ezt az iratot a gyermeket elvivő szülő később a gyermek adataira vonatkozó hozzáférés jogának keretében kéri az intézménytől. A Hatóság számos hasonló példával találkozott a lefolytatott vizsgálata során, de mindegyikben közös, hogy a szülők együttműködésének hiánya generálja egyre több és több olyan adatkezelést az intézmény részéről a gyermekre, vagy a szülőre vonatkozóan, amelynek kezelése egyébként a köznevelési közfeladatának ellátása során fel sem merülne.

Az intézménynek minden egyes adattal nő az adatkezelői felelőssége, minden adat vonatkozásában tudnia kell igazolnia az adatkezelés célját, jogalapját, szavatolnia kell a kezelt adat, irat védelmét, és teljesítenie kell minden adatkezelői kötelezettségét, nemcsak a jogszabályok által előírtan kötelezően kezelendő adatok, hanem a fent vázolt szülői együttműködés hiánya következtében előállt adatok tekintetében is.

Az együttműködés hiányára vezethető vissza az is, ha a gyermek egyik szülője, akinél a gyermek éppen tartózkodik, nem tájékoztatja a másik szülőt a gyermeknek az iskolából történő hiányzásának okáról, holott erre a Ptk. alapján köteles lenne, a másik szülő később így az intézménytől kéri az igazolást.

Az intézménynek minden hozzáférési kérelem teljesítésekor vizsgálnia kell a kérelem jogosságát, vizsgálnia kell a kérelem teljesíthetőségét olyan szempontból is, hogy időközben nem jutott-e tudomására a szülői felügyeletben és ezáltal a törvényes képviselési minőségben történt változás, bírósági döntés a szülőkre vonatkozóan, mert törvényes képviselés hiányában a hozzáférést bizonyos (pl. egészségügyi) adatokra vonatkozóan meg kell tagadnia, de más adatok kiadhatóak (lásd a Ptk-nak a „lényeges kérdésekben” való rendelkezéseit⁶ és az ezzel kapcsolatos hatósági állásfoglalást⁷.)

⁶ Ptk. 4:175. § [Közösen gyakorolt szülői felügyeleti jogok]

(1) A különélő szülők a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben közösen gyakorolják jogaikat akkor is, ha a szülői felügyeletet a szülők megállapodása vagy a bíróság döntése alapján az egyik szülő gyakorolja, kivéve, ha a gyermekétől különélő szülő felügyeleti jogát a bíróság e tekintetben korlátozta vagy megvonta.

(2) A gyermek sorsát érintő lényeges kérdésnek tekintendő a kiskorú gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása, a szülőjével azonos lakóhelyén kívüli tartózkodási helyének, huzamos időtartamú vagy letelepedés céljából történő külföldi tartózkodási helyének kijelölése, állampolgárságának megváltoztatása és iskolájának, életpályájának megválasztása.

⁷ https://naih.hu/files/Adatved_allasfoglalas_naih_2018_2186_gyermek_adatai.pdf

A Hatóság álláspontja az, hogy ezekben az esetekben – miközben az intézmény a hozzáférési kérelmet a személyes adatok vonatkozásában a fent részletezettek szerint teljesíteni köteles –, meg kell, hogy fontolja, a szülők egymással történő együttműködése érdekében milyen intézkedések, jelzések megtételére jogosult, főleg a gyermekvédelmi szolgálat és a gyámhatóság felé. A gyermek mindenképp felett álló érdekének érvényesítése megkívánja ugyanis a szülők együttműködését, és ha egy intézmény ezt az együttműködési hajlandóságot *rendszeresen* (tehát nem csak eseti alkalommal) nem tapasztalja, az intézménynek a gyermek érdekében álló intézkedéseket kell tennie a gyámhatóság bevonásával.

Az Nkt. szerint a szülő kötelessége a köznevelési intézménnyel való együttműködésre is kiterjed a gyermek érdekében⁸. A Hatóság álláspontja az, hogy a felelős szülői magatartás kiterjed arra is, hogy a szülők ne a gyermeket oktató, nevelő, ellátó vagy az egészségügyi intézményt mint adatkezelőt használják fel az egymás elleni vitájukban, és a Hatóság azt szorgalmazza, hogy azon adatokat, amelyeknek az egyik szülő a birtokában van és amelyek átadására a másik szülő részére köteles lenne, első sorban maguk biztosítsák egymás számára, valamint együttműködés esetén a fent kifejtetteknek megfelelően elkerülhető további adatok, iratok keletkezése. A Hatóság tisztában van azzal, hogy az életközösség megszakadása különlegesen nehéz élethelyzet, azonban a közös gyermekük érdeke, hogy a szülők egymással együttműködésre törekedjenek.

A Hatóság a jövőbeni vizsgálatai során figyelemmel lesz arra, ha egy olyan intézménnyel kapcsolatban érkezik az adatkezelést érintő újabb beadvány, amely intézmény korábban a fent részletezett szülői vita szereplője volt, a probléma további fennállta esetén az eset körülményeinek ismerete birtokában indokolt esetben maga is jelezheti a gyámhatóságnak a Ptk. 4:177. § szerinti eljárás⁹ szükségességét a szülői együttműködés előmozdítása érdekében.

A fentiekben kifejtett álláspontjáról a Hatóság a panaszost is tájékoztatta.

Budapest, 2020. május 14.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

⁸ Nkt. 72. § (1) A szülő kötelessége, hogy

a) gondoskodjon gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kísérvé gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,

⁹ Ptk. 4:177. § [Közvetítés a gyámhatósági eljárásban]

A gyámhatóság, kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból, a szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása, a különélő szülő jogainak biztosítása - ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást - érdekében a szülők számára közvetítői eljárás igénybevitelét rendelheti el.